

Előfizetési ár:

Egész évre 6 frt.
Félévre 3 „
Negyedévre 1 frt. 50 kr.
Községeknek és néptanítók-
nak egész évre 4 frt.

Bérmertlen levelek csak is-
mert kezebből fogadtatnak el.
Kéziratok nem adatnak
vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

A nyilt-térben minden gar-
mond sor díjja 20 kr.

ZEMPLÉN.

Hetilap, főtekintettel e megye szellemi és anyagi érdekeire.

Hirdetési díj:

Minden egyes szó után
100 szóig 2 kr.
Azonfelül 50 „ 1 1/2 „
„ 50 „ 1 „

Kiemelt, diszbetük s körzet-
tel ellátott hirdetésekért
térmeték szerint, minden
centimeter után 3 kr. szá-
mittatik.

Hirdetések a „Zemplén“
nyomdájában vétetnek föl, s
vidékről is oda intézendők.

A választások küszöbén.

Hazánk ezredéves állásának sarkköve s alapja az ő államnyozatban nyugdik; állami önkormányzatunk legerősebb tama-za volt a most már oly annyira megyirbált: megyei önkormányzat, mely irányt adott mindig ama nagyobb háztartás vezetésére. Azonban, ha ma megtekintjük megyei önkormányzati rendszerünket, melyen nyugszik az állami közigazgatás, szomoruan kell közigazgatási rendszerünk ázsiai állapotaira gondolnunk; mert nem látunk, nem tudunk semmi rendszert, melyen az alap nyugodnék; nem ösmernünk egyetlen törvényt, melyben a közigazgatás alapfeltételei letéve volnának, s melyen felépíteni lehetne az állam ama szép várát — mit „állami közigazgatásnak“ nevezhetnénk — futó homokba vannak szétszórva az idő vasfoga által megemésztenül maradt alapkövek, melyek alatt a talaj inog.

A magyar törvényhozás a legujabb idény alatt a közigazgatást folytonosan javítgatva — sok oly törvényt hozott, melynek keresztülvitele talán segítene ázsiai állapotainkban; — igen de nem intézkedett egyuttal arról is, hogy azon törvényeket lesznek-e képesek végrehajtani — egyzövel a szellemet megalkotó, de a testet oly gyöngének hagyta, hogy azt befogadni nem képes.

Az 1870. évi XLII. t. cz. meghozatala annak idejében szöhséges volt s meg is állta helyét az átmeneti időszakban, de ma elévült, elmaradt a kortól s ha végig olvassuk, a mult századra emlékeztet — boldog táblabírói kor!..

Hisz ki ne mosolyogna azon, hogy egy vinczellérnek vizsgát kell tenni, hogy kezelni képes legyen a szölot, egy ügyvédnek hosszú évek során keresztül koptatni kell az egyetemek falát, s tapasztalni kell éveken át tanulmányai mellett, hogy kiállhassa jogvédői vizsgáját s annak, kinek igen sok ügyben s gyakran bíróként kell szerepelni, elég ha 22 éves és állampolgár. Hisz ez jó intézkedés volt akkor, midön a példabeszéd szerint kintornásból lett szolgabírák után képzeltünk utódot nem lelmi; de ma, midön mindenhez, hogy lehessünk, valami képzettséget fel kell mutatnunk, az eke szarvától is lehet egy járás ügyes bajos dolgai felett intézkedő szolgabírót elhivni.

Nincs s nem lehet kifogásom az ellen, hogy az ifju eröknek tért mutatnak, melyen tevékenysége által a közbjóra hathat, de mindenütt kell leni bizonyos határnak, hol megállapodni kell, — mennyivel inkább volna szükség határt szabni az épen rendezés alatt álló közigazgatásnál, hol a jelen viszonyok között a hivatalok betöltésére képes embert kéne keresni, s nem tekinteni az összeköttetések lánczát vagy a politikai szinezeteket, melyek hazánkat előbb utóbb a legvégsők fogják vezetni. Értelmes munkás erökre van szükségünk a közigazgatás terén, s ez okból ne keressük a rokoni kapesok végtelen lánczolatát sem a politikai harcokban kitünt vitézeket.

De mindez így lesz szegény alkotmányos életünk alatt mindaddig mig csak magunk be nem látjuk önkormányzatunk elkorcsosodását; mert midön a tekintély, a hivatali felsöbbség, a rokoni összeköttetés vagy a meddő politikai pártszinezet veti latba magát: ott a tehetség, a munkásság s az akaraterő meghalt, elveszett; már pedig egész-

séges közigazgatást ezek hiányával soha teremteni nem fogunk ennek hiányában pedig meghalt az ország.

Most hit a választások küszöbén a meglevő hiánvos törvény korlátain belül legalább igyekezzünk elfogulatlanul oly egyéneket pártolni szavazatainkkal, kikben a tehetség munkássággal van párosítva; mert erősen hiszem, hogy ezen választás lesz utolsó a megyéknél, s be fog következni itt is a kinevezési rendszer, mit szigoru fegyelmi törvények mellett már is ohajtanunk kell, mert a jelen viszonyok között közigazgatási állapotunk a legszegényebb helyzetbe jut.

KRETOVICS JÖZSEF.

Közegészségi jelentés novemberhóról.

Az időjárási viszonyok következők valának: A légszűlőmérő legmagasabban állott S.-Patakon 14. e. 772.2, N.-Mihályban 16. d. 767.0; legalantabban S.-Patakon 26. r. 741.0, N.-Mihályban 25. r. 742.0; hévmérő legmagasabb állása S.-Patakon 14. d. + 122°C., N.-Mihályban 9. d. + 15°C.; legalacsonyabb S.-Patakon 28. r. — 3.6°C., N.-Mihályban 8. r. 3.1°C.

A csapadék összege volt S.-Patakon 10.3, N.-Mihályban 23.0.

Szélirányból az északi volt tulnyomó.

S.-Patakon volt köd négyszer, dér háromszor.

A közegészségi állapot a bodrogközi és ujhelyi járásokban kedvezőtlen, s az előbbi havinál rosszabb volt, a többiekben javult.

Járvány Károly és Traucsonfalván észleltetett, hol számosabb hólyagoshimlő eset fordult elő több halálos kimenetelü, de részletes kimutatással most még nem szolgálhatok. Az iskolák bezárattak.

Tállyán és Harkányban a vörheny terjedett el nagyobb mennyiségben de a hó vége felé szűnőfélben volt. Az iskolák itt is bezárattak.

S.-a.-Ujhelyben a hólyagoshimlő a hó elején kezdett ugyan terjedni, különösen a gyermekek közt, úgy hogy attól kellett vala tartani, miszerint nagyobb mérvü járványná fog fajulni, de a hó vége felé majdnem teljesen megszűnt. Novemberben összesen 29 megbetegedés fordult elő, ezek közül 7 halálos volt; s így szeptembertől fogva összesen 16 áldozatot ragadott el. Az áldozatok nagyrésze orvosi segílyt nem vett igénybe.

Rendkívüli, majdeem járványos elterjedésénél fogva említést érdemel még a varannói járásban uralgott váltóláz, mely különösen a szegény nép osztályt gyötörte.

Kiválóan uralkodtak még: szintén a váltóláz a bodrogközi és gálszécsi járásokban, s mindenütt a bél hurutos bántalmi.

Említésre méltó 2 pokolvareseset Gálszécsen az egyik halálos kimenetellel.

Rendellenes szűlés csak 2 észleltetett: 1 méhlepény odanövés, müleges eltávolítás által az anya megmentetett, s egy koraszűlés a 7-ik hónapban.

Bujakór 6 esetben tette szükségessé a rendőri beavatkozást, 1 esetben Gálszécsen, egyben Szuhán s 4 esetben a szerencsi járásban.

Rendőri hullavizsgálat tartatott Henczócson

kutba fult férfi, s Monokon akasztott öngyilkos hulláján.

Rendőrileg bonczoltatott: Tarczalón akasztva talált férfi hullája; Zemplénben nyakát metszett öngyilkos férfi hullája. S.-a.-Ujhelyben megverés után elhalt egyén hullája, hol azonban a halál okául tudólob ismertetett fel, s Szacsurban talált ujszülött gyermek hullája, mely utóbbi nyomozat a k. járásbíróshoz tetetett át.

Öngyilkosság a három fentebbi fordult elő; ezenkívül még volt egy eset N.-Mihályban hol egy dzsidás ujoncz felakasztotta magát.

Uj egészségügyi személy letelepült Gálszécsen: Dr. Friedmann.

A megyei közkórházban ápoltatott összesen 80 személy, 5-tel több mint októberben; ezekből gyógyult 33, javulva ment el 2, gyógyulatlanul 1, meghalt 2, ápolás alatt maradt 42.

Az iskolák, fűszeres boltok s illettöleg az azokban levő szer és méregáruk, a tápszerek s az azokat nyújtó helyiségek, mint korcsmák és czukrászdák, továbbá borbélyműhelyek behatóbb vizsgálat tárgyát képezték a szerencsi, gálszécsi járásokban a s.-a.-ujhelyi járás pataki körében, S.-a.-Ujhelyben és Sztropkón, mely alkalommal számos visszaélés fölfedeztetvén az beszünttetett.

A gálszécsi járás következő községeiben: Kozma, Gálszécs, Terebes, Pelejte, Cselej és M.-Izsép összesen 31 boltban 15 féle gyógyszerből, melynek tartására az illetők jogositva nincsenek, összesen tizennégyezerszáz tizenkilencz gramm koboztatott el.

Az állategészségi viszonyok a mult hónap-hoz képest javultak. Lépfenében 1 ló Lácán s 1 szarvasmarha Topolovkán hullott el; Homonnán a szarvasmarhák közt uralgott tudóvész megszűnt. Taknyosság végett Perbenyiken 1, Liskán 3 s Vehéczen 3 ló szuratott le, s K.-Domásán 1 kutya veszett meg.

CHYZER KORÁÉL,
m. főorvos.

Miniszteri rendelet.

A gyámsági és gondnoksgai ügyek rendezéséről szóló 1877. XX. t. cz. életbe léptetésének idejét 1878. évi januárhó 15-ik napjára tűzöm ki.

E czélből ide csatolom a most értintett törvény 197. §-a alapján általam az árvászékek részére kibocsátott ügyrendet, mely a törvényhatóság keblében létező közigazgatási bizottsággal, az árvászékekkel s esetleg a rendezett tanácsu városok, árvászékeivel — és pedig az elsövel tudomás és ellenörzés szempontjából, az utóbbiakat pedig szoros alkalmazkodás végett — azonnal közzéteszem.

A törvényhatóság feladata leendő gondoskodni, hogy az árvászékek az ügyrendben előirt mintákkal az életbe léptetés idejéig kellöleg ellátva legyenek.

Figyelmeztetendők egyébiránt az árvászékek, mikép a gyámhatóság alatt álló kiskorúak nagykorúsága bekövetkezése idejének az ügyrendben megszabott nyilvántartás az eddigi árvakönyvekben foglalt kiskorúakra is kiterjesztendő és azonnal foganatba veendő, hogy ekkép az 1877. XX. t. cz. 292. §. azon intézkedése, melyszerint a nagykoruvá vált gyámolt tőkéje és pénzértekei a nagykorúság életkor szerinti bekövetkezéével azonnal átadandók, teljesíthető legyen.

A szóban levő törvény teljes végrehajtása szempontjából, hivatkozva folyó évi juliushó 11-én 29817. és októberhó 15-én 42441. sz. alatt kel-

r-Mihály-
czember 15-ik
Reszege-
módosítása, a
pötlékába van
aru forgalmára
hályfalvai díj-

emények egye-
latkozatot lesz
ozott javokban

eczen

Vegyes vonat

113 | 115

I. II. III. IV.
osztály

1-21	—
6-30	—
9-24	6-55
3-19	2-56
3-49	3-22
4-33	3-51
5-08	4-12
6-12	5-00
6-34	5-22
7-20	5-54
8-25	6-33
8-53	7-02
9-09	7-13
9-33	7-32
10-09	7-52
10-30	8-07
11-02	8-27
11-17	8-39
11-50	9-07
12-38	10-02
8-31	8-45

IGATÓSÁG.

en

3.

rendeleteimre, még a következőkre figyelmeztetem a törvényhatóságot.

1. A törvény 176 §-a szerint a törvényhatósági bizottságok, illetőleg a városok képviselő testületei felhatalmazták, hogy saját tagjaikból bizonyos számú egyéneket választhassanak, kik az egyuttal meghatározott sorrendben és oly számban, mint a mennyi árvaszéki ülnök van, ezekkel együtt az árvaszéki üléseiben döntő szavazattal részt vesznek.

2. A törvény 192 §-a szerint a bírságpénzek kezelésének módozatát a törvényhatóság szabályrendelettel állapítja meg.

3. A 140. §. szerint a községi jegyző részére leltározásért szabályrendelettel a törvényhatóság szab meg mérsékelt díjakat.

4. 288. §. szerint a pénz és pénzügyi kezelés rendszer részletes módozatát, valamint a gyümölcsöztetés körüli eljárást a törvényhatósági bizottság, a rendezett tanácsú városok, valamint a 174. és 285. §§. ok szerint a pénzt és pénzügyi kezelő községek képviselőtestületei szabályrendeletileg állapítják meg.

6. A 163. §. szerint azon összeget, melyen tul egyeseknek kölcsön nem adható, valamint a kamatlábat a törvényhatóság bizottsága, illetőleg a rendezett tanácsú város képviselőtestülete és a 174. és 285. §§-okban említett községek állapítják.

6. A 263. szerint a gyámpénztár a pénzügyi őrzéseért a törvényhatóság, illetőleg képviselőtestület által megállapítandó mérsékelt díjakat szedhet.

7. A 297. §. szerint városi törvényhatóságok maguk állapítják meg, vajon a gyámpénztári kölcsönök kiadása iránt intézkedés az árvaszékekre vagy pedig a városi tanácsra ruháztassák e?

8. A 301. §. szerint az árvaszékek részére jelenleg fenálló szabályrendeletek azon része, mely jelen törvénnyel nem ellenkezik, egyelőre érvényben marad.

A törvényhatóságok és rendezett tanácsú városok azonban kötelesek az ily szabályrendeleti határozatokat egybeállítani, és jelen törvény életbeléptétől számított fél év alatt jóváhagyás végett a belügyminiszterhez feltérteszteni.

9. A 302. §. szerint a törvényhatóságok és rendezett tanácsú városok jelen törvény életbeléptetése után intézkednek, a II. rész IX. fejezete értelmében szükséges szabályrendeletek megalkotása és aziránt, hogy a régi pénzügyi rendszer mikép olvadjon össze az új rendszerrel.

Felhívom tehát a törvényhatóságot, hogy a törvény által megjelölt eme szabályrendeletek megalkotása iránt, — amennyiben még ez meg nem történt volna, — valamint azoknak a törvény értelmébeni felterjesztése iránt intézkedjék, megjegyezvén, mikép az árvaszékekhez intézett beadványhoz vagy küldeményhez mellékelt pénz vagy pénzügyi átvétele iránt is a törvény 287. §-a ér-

telmében alkotandó szabályrendeletben leendő tüzetes intézkedésnek helye.

Az 1877. 20. t. cz. által a gyámsági és gondnokság ügy egész terjedelemben s minden ágazatra kihatólag rendezve, a gyámhatóságok s sikeres működéshez megkívántató hatáskörrel ellátva, az eljárás minden irányban szabályozva lévén, másrészt pedig mind a gyámok és gondnokok, mind a gyámhatósági közgek folytonos ellenőrzéséről gondoskodás történné, ezek által meg van adva a lehetőség és a mód, hogy a gyámsági és gondnoksági ügyek a gyámoltak és gondnokoltak személyes érdekeinek megóvása, vagyoni biztosítása, helyes kezelése, gyümölcsösztetése által oly pontossággal és lelkiismeretesen kezeltesse, mely ezen ügy fontossága és a közjólét érdeke okvetlenül megkíván.

A gyámhatóságnak és közigazgatási közegeinek jelen törvény által azon magasabb feladat jött, hogy az árvák érdekeinek hathatós előmozdítását — ott hol legszükségesebbnek mutatkozik, t. i. az árvaságra jutás kezdetén s az örökösödési eljárásnál — gyors intézkedés, lehető költségkímélés s utbaigazító rendezés által fogatosíthatják.

Nincs kétség benne, hogy a gyámság és gondnoksági ügyek helyes kezelése egyikét képezi azon fontosabb tényezőknél, melyek az önkormányzati intézmény életrevalóságát feltételezik, s habár a hatáskör, mely jelen törvény által az önkormányzati közegekre háramlott, némi tekintetben új s buzgó és fáradsalmas működést igényel — megvagyok győződve, hogy a törvény kellő végrehajtása s ez alapon ezen ügynek mielőbbi rendezése és üdvös fejlesztése sikerülni fog.

Elváróm a törvényhatóságtól és annak minden tagjától, hogy ezen ügyet teljes hazafiai buzgalommal és szilárd kitartással felkarolandja, s különösen a közelleve tisztújítás alkalmával figyelemmel leend arra, hogy a gyámsági és gondnoksági ügyek intézésére hivatott közegeket oly egyének választassanak, kik feladatuknak egész odaadással való teljesítésére nemcsak jóakarattal, hanem képességgel is bírnak.

Részemről valamint örömet járulandok az átmenetnél netán mutatkozó nehézségek elhárításához, ugy viszont kijelentem, miszerint ezen ügynek pontos és lelkiismeretes kezelését azon szigorral fogom követelni, melyet a hivatalos állásommal egybekötött felelősség és ezen ügy fontossága és a közérdek határozottan parancsolnak.

Kelt Budapesten, 1877. nov. 11.

TISZA KÁLMÁN s. k.

A párisi kölcs. segélyző magyar-egylet által az építendő háztelek megvételére kibocsátott kötvények elvállalásában a következő nemes érzelmű s hazafias aláírók vettek részt:

szemben, mintegy hatvan lépésnyire a katonai lakanyatól fekszik az ugynevezett kolduskut, melynek vizét a pataki utcái és a hecsei lakosságának egyrésze használja ivóvízül. Ettől északra nyugatra a felhagyott bányá ölében van egy 6 négyzetméter nagyságu vízmedence; ezen viz ugyan nincsen közhasználatban különben szabadszettel látható ázalagok és békák tanyája, de megemlítendő azért, mivel épugy, mint a hecsei ivóvízül bosznált kut, mely a parochiai majortól nem messze fekszik, és a kolduskut is, valószínűleg a májuskut és az esőviz által látatnak el.

A nagyon igénybe vett kolduskutról megemlítendő, hogy ez a legelhanyagoltabbak egyike, nevét méltán viselheti. A kut medrét négy szarufa övezi, és ez is csak egy, hogy az országút magasabb fekvése mellett a sárlé lefolyását a kutba legkevésbé sem gátolja, mely ha az országútról le sem folyne, folytonosan készítek körülötte a vizet fuvarozó szekerek, melyek könnyebb merítés okáért közvetlen a kuthoz állanak. Továbbá a kut közvetlen közelében ruhát mosnak és sertéseket perzselnek, szóval a fertőzőmennyek minden neme szivárogoz itten a kutba, de van is ennek látszatja.

A hecske területén még két kutat láttam, melyeknek vizét közcélokra használják; az egyik a 398. számú ház előtt a Csillag-utcában, a másik a 277. számú ház előtt Ó-Patak felől a városba jöve a 176. számú ház előtt van az első kut, továbbá a 192. számú házban, a 195., 197-ik számú ház előtt egy közkut, a 162., 201., 204., 208., 159-ik számú házban, ugyszintén egy elzárt kut az utóbbi háznak sarkán és ezzel szemben egy ujonnau kiépített és bekerített közkut a sétater helyiségén, továbbá a 158-ik számú házban. Mindezek nem ivóvizek.

Innét a megyeház előtti fökutig nem akadunk vizre, csak ismét az 502-ik számú házban, mely szintén ihatatlan. Ezen házzal szembe felel a Kazinczy-utczán, már bővebben találkoztunk ivóvízzel. Ezen kutak közül a munkálatomhoz szánt időhöz mértén következőket vizsgáltam meg. Hornyay

Kimutató az eddig elhelyezett kötvényekről. Magyarhonban: Mohári Gyula, plébános N.-Barkány 1; Gróf Weinkheim Rudolf Budapest 1; Dr. Hajnald Lajos, kalocsa érsek Kalocsa 1; Dr. Szalai Kálmán orvos, Eperjes 1; Rimaszombati takarékpénztár R.-Szombat 1; Ujvidéki takarékpénztár Ujvidék 1; Szabolcsmegyei takarékpénztár. (ajándék) Nagy-Kálló 1; Szatmári takarékpénztár-egyesület Sz.-Németi 1; Gromon Dezső, főispán Sz.-Németi 1; Budapesti fővárosi tanács Budapest 8; Aradi kereskedő társulat Arad; Temesvári első takarékpénztár Temesvár 1; Siklósi takarékpénztár Siklós 1; Községi takarékpénztár Köszeg 1; Bajai takarékpénztár Baja 1; Pápai takarékpénztár Pápa 1; Szegedi takarékpénztár Szeged 1; Szegedvárosi közönsége Szeged 1; Gróf Zichy Victor Budapest 1; Gróf Zichy Geyza Budapest 1; Kecskemétváros közönsége Kecskemét 1; Temesvárváros közönsége Temesvár 1; Szathmárváros közönsége Szathmár 1; Szombathelyi takarékpénztár Szombathely 1; Ipartársulat Szeged 1; Isáak László, alispán Eger 1; Külső szolnokmegyei takarékpénztár 1; Török-szentmiklósi T.-Sz.-Miklós 1; Harkányi Frigyes, képviselő Budapest 1.

Külföldön: Zichy Mihály, festő (ajándék) Párisban 3; Munkácsy, festő Párisban 1; Paczka Ferencz, festő (ajándék) Párisban 1; Türr István, tábornok Párisban 1; Dr. Krishaber, orvos Párisban 1; Szalai Ágost Párisban 3; Bárány Schluga Ágost 1; Ullmann, lovas 1; Gerettői Bárány Schindler, consul Párisban 1.

A folyó év május 6-án tartott közgyűlésben szavazott határozat értelmében a t. cz. aláírók a párisi kölcsönös segélyző magyar-egylet háza alapító tagjaivá válván, neveik az egyleti ház dísztermében márvány táblán arany betűkkel fogak megörökített.

A pesti hazai első takarékpénztár tovább is elfogadja a kötvény értékének megfelelő 100 frtnyi összegeket (esetleg 25 frtnyi havonkénti részletfizetés mellett is) s a t. cz. aláíróknak a lefizetett 100 frtért a nevezett intézet által egy végleges kötvény postafordulattal ajánlott levélben átszarmaztatik. Páris, 1877. november 25 én.

Párisi kölcsönös segélyző magyar-egylet.

SZALAI ÁGOST,
titkár.

ZICHY MIHÁLY,
elnök.

HÉTRŐL-HÉTRE.

(Hír és vegyes rovat.)

A zempléni megyei Casino, mely számüzött nagy hazánkfi Kossuth Lajos kezdeményezése folytán 1831. óta fönáll, a jelen év szept. 18-án tartott köz-

orvos ur 503 számú házban levő kutat, továbbá az 506., 509., 510., 515., 518., 519., 522. számú házban levőket, az 527. és 528-ik számú házak előtt levő közkutak, az 545-ik számú háznak valamint az ezzel átellenében eső háznak kutját, és a 652. 655., 663., 668-ik számú házak kutait.

A Kazinczy-utczáról áttérve, a Barátszeren következő számú házak kutait szemléltem meg. 784., 787., 788., 801., továbbá a Pollatsek ur és a kegyesrendiek házában levőket, a 819-ik számú és a 827-ik számú ház előtti közkutak és a 910-ik számú házban levőt, mint szintén a gözmalmi, dianafürdői, a gyártelepen a házi, raktári és műhelyi kutakat. Végül pedig a mélt. Dókus főispán ur házában levő kut a májuskut a dörzsiki közkórházi s a Casino épületben levő kutak és a Ronyva vize képeztek vizsgálatom tárgyát. Az elősorolt 53 kut közül, összesen csak 22 szolgáltat tűrhető ivóvizet. Az itten elő nem soroltakat tekintetbe nem vesszük, a mennyiben voltaképen nem is vehetők, mivel nagyobbára hasznavehetlenek, de ha jók is, vagy távolesők, vagy a közös használat előtt, az egyes tulajdonosok által elvannak zárva. A város nagyságához mérve tehát egy kutnak 500 lélek szükségleteit fedeznie kell, mit vízbőségnek általában nem mondhatni; mit tüzese-teknél és hol pedig még a rossz viz is jó volna, szomorúan tapasztalhatni.

Ha tudni akarjuk, hogy Ujhely közönsége minő vizet iszik, ugy a város különböző részein fekvő kutakat kell tanulmányoznunk, amennyiben egy és ugyanazon kut vizének alkatrésze az ápolás és gondozás minémősége szerint különböző lehet. — Az ivóviz alkatrészeinek mennyiségét és minőségét egyszeri vegyvizsgálat után, egyszer és mindenkorra megállapítani lehetetlen, szükséges ezt évek során át különböző időkben folytatni, ha az alkatrészeknek állandó határértéket szabni kívánunk, ekkor is azonban különbözhetnek ezen számok.

Mielőtt a tulajdonképeni vegyvizgálatra áttérnék, meg kell jegyezni, hogy ezt nem az egészen

TÁRCZA.

Az ivóvizekről általában és a s.-a.-ujhelyi ivóvizek elemzéséről különösen, egészségi szempontból

írta: Gallik Géza,

s.-a.-ujhelyi gyógyszerész.

(Folytatás.)

Vannak községek hol egy vagy több kut létezik, és daczára, hogy ezen kutak egy és ugyanazon eredetű viz által tápláltak, mégis mindegyike más más vegyalkatu vizet szolgáltat, mely vizek alkatát a lakosságának physiologiai állapota tükrözi legjobban vissza. Ujhelyben a barátszeri kutak a rongyva vizétől veszik eredetüket, még is mindegyike különböző vegyalkatában. Ezen különbsége a folyónak a különböző helyeken, nem tisztán a fertőzőmennyektől, de a folyó mellékágaitól, annak közelében lakó népsztyálynak foglalkozásától és a folyam ágjának különböző földrétegeitől függ, amennyiben némely folyónak medre granit közetben, némelyiké iszapban, mészkőben s a t. fekszik. A kutvizek alkatrészei, ha meteorvizektől erednek annál kevésbé állandók, mentül közelebb a föld színétől telnek meg. A felfüggesztett (nem oldott) anyagok mennyisége annál nagyobb, mentül magasabb a víz állása, a legnagyobb azonban esőzések alkalmával. A szénsav tartalom a vízben téiben nagyobb mint nyáiban, hasonlóképen az éleny is; különben a légmennyek a víz szaporodásával növekednek. A szervetlen és szerves alkatrészek nyáron át többetben vannak, ugy az ammoniak is, esőzés és hó olvadásnál szaporodik.

Az általam megvizsgált kutaknak helyrajzi sorozata: Vizgálatomat az indóház területén levő ivóvizet tartalmazó kutnál kezdetem, és következő sorban haladtam. A pályaudvarral

gyűlés határozata szerint újabb stádiumba lépett, amennyiben alapszabályai a kor viszonyainak megfelelőleg módosították s kormányzata ezen szabályoknak megfelelőleg rendeztette be. Hogy a casino régi fényét visszakapja, kívánatos, hogy minél számosabb tagból álljon; mely célnak elérésére a közgyűlés határozata bizonyára üdvösen fog befolyani; amennyiben a beléphetés módját nagyban megkönnyíté azokra nézve, kiket szerényebb anyagi körülmények eddig távoltartottak. Az alapszabályok idevágó lényegesebb pontjai ezek: 1. §. A Casino művelt társalkodásra és társas multságokra alakult egyesület. 2. §. Tagja lehet minden művelt és feddhetlen erkölcsű egyén. 3. §. A társaságba belépés az elnöknek vagy alelnöknek tett írásbeli jelentkezés által történik. — Az elnök a jelentkezők neveit a választmányi ülés elé terjeszti mely a főlvetel fölött titkos, egyszerű igen vagy nem szavazattal határoz. 4. A tagsági évi díj 12 frt. mely összeg félévenként előre fizetendő. 5. §. Zemplénmegyei, nem S.-a.-Ujhelyben lakó tagok csak féldíjat fizetnek. — Ugyancsak féldíjra vétetnek fel a közös hadsereg és honvédség tényleges szolgálatban levő hadapródjai és tisztai ranggal felruházott tagjai a századosig bezárólag; — ugyszinte a S.-a.-Ujhelyben lakó joggyakornokok, ügyvédjelöltek, közigazgatási és állami tisztviselők, tanárok és lelkészek, kiknek fizetésük 800 o. é. forintnál kevesebb. 6. A Casino mindig 3 évre alakul. — Minden tag ezen időtartam végéig köteles a tagsági díjakat fizetni. — A 3 év leteltével ezen kötelezettség megszűnik azokra nézve, kik kilépésüket az írásban bejelentették; ellenben midazok, kik ezt nem tették az újabb 3 évi időtartamra ismét tagok tekintetnek.

A sátoralja-ujhelyi közkórházban ez ősz folytán — mint annak idején jeleztük — három rendbeli kéz és láb amputálást hajtott végre az intézet főorvosa Dr. Schön Vilmos. A műtétek mind három esetben kitünően sikerültek, úgy anyira: hogy e napokban az illetők mint teljesen kiépültek hagyták el az intézetet, hol — mint személyesen meggyőződünk — nemcsak kitünő gyógykezelés, de ugyan olyan gondozás és ellátásban is részesültek. A három csonka férfit akkor volt alkalmunk találkozni, midőn a kórházat elhagyva, bucsuzólul hálájuk és köszönetük nyilvánítása végett a főorvosnál megjelentek.

Több rendbeli visszaélés és sikkasztás vádja miatt Novák János az itteni felfüggesztett, járásbíró-sági végrehajtó tegnapelőtt, midőn adóvégrehajtási működéséből hazaérkezve a vonatról leszált, egy rendőri közeg által elfogottat s vizsgálati fogságba helyeztetett.

Meghívás. A s.-a.-ujhelyi dalárda f. 1877. évi decz. 19-én az „O-Casino nagytermében saját alapítókéje s részben a helybeli árvák javára hangversenyt rendez, melyre a nagyérdemű közönség tisztelettel meghívatik. Műsorozat: 1. „Őseink emléke.“

kellő szabattossággal vittem végbe; a mennyiben a pontos mennyilges vegyvizsgálatot mellőztem, részint az erre szánt idő rövidsége miatt részint azért is, mert egészségi szempontból elegendő megállapítani azt; van-e vagy nincsen a vízben oly anyag, mely az egészségre káros befolyással lehetne?

Hogy azonban munkálatom egészen értéknélküli ne legyen, igyekeztem a Dr. Böhr egészségügyi tanácsos ur által indítványba hozott eljárás segélyével a felsorolt kutak vizeiben, az alkati részeket megközelítőleg meghatározni. — Ezen eljárás bizonyos térfogatilag készített ellenőrzési folyadékok és a vizsgálandó vízben kémzerekkel előidézett hatások összehasonlításán alapul.

Az ellenőrzési folyadékok készitési módját beírni itt nincs helyén; elég leend ha megjegyzem, hogy az ilyen ellenőrzési folyadék annyit tartalmaz a vízben elfordulni szokott alkotórészekből, mennyit a jónak ismert víznek az egészségügyi tekintélyek közmegállapodása szerint tartalmaznia szabad. Ha már most ugyanazon mennyiséget adunk a vizsgálandó vízhez, mint az ellenőrzési folyadékhoz, az eredmény összehasonlítása által a legkönnyebb módon megfogjuk itélhetni több vagy kevesebb van-e a keresett alkotórészekből a vizsgált vízben.

Hogy az ellenőrző folyadékok használhatóak legyenek a vegyületek kivánt mennyisége a parányszulokból kiszámítandó, vagyis annyit tartalmazzanak az oldatok az illető sófélekéből, amennyit az egészségügyi buvarok legmagasabb határértéknek elfogadtak.

(Itt következnek az értekezésnek oly része, mely szakismereteket föltételez; minthogy tehát olvasóközönségünk nagy részére nézve érthetetlen volna, azt itt lenyomatni feleslegesnek tartjuk. De kit az ügy közelebbről érdekel, az ezt is megtalálhatja az az füzetkékben, melyet külön lenyomatkeperen az értekezésből a zemplénmegyei orvos-gyógyszerész egyesület legközelebb kiadand.)

A szegedi orsz. dalár-ünnepélyen köztetszésben részesült versenydarab Huber Károlytól, előadja a dalárda. A magán részt éneklő Dr. Sebeök Antal ur, zongorán kíséri Kazinczy Gábor ur. 2. Hegedű solo. Játsza Benedek János ur. zongorán kíséri Krafcsik Ferenc karnagy. 3. Magyar népdalok. Előadja Dr. Sebeök Antal ur. Zongorán kíséri Kazinczy Gábor ur. 4. „Beteg leány“ Egressy Bénitől. Előadja a dalárda. 5. Szavalat. Előadva Farkas Bertalan ur által. 6. „Az árva“ Storchtól. Éneklők: Törzsök Gyula, Bodeczky Ede, Kazinczy Gábor, Grigercsik Géza és Mikovszky Bertalan egyleti tagok. 7. „Oh ne mondj engem rózsádnak“ magyar népdalegyveleg Zimay Lászlótól. Előadja a dalárda. 8. Zenemű. Zongorán előadja Kazinczy Gábor ur. 9. „Olasz saláta“ Richard Genée-től, előadja a dalárda. A magán részt éneklő dr. Sebeök Antal ur. — Belépti díjak: Körszék 1. s 2-ik sor 80 kr., zártszék 60 kr., állóhely 40 kr., karzat 20 kr. Felülfizetések köszönettel vétetnek s hírlapilapilag nyugtáztatnak. — Jegyek előre váthatók Szentgyörgyi Vilmos ur kereskedésében. — A hangverseny kezdete 8 órakor.

Sárospatakon élénk mozgalom folyik a farsangi multságok iránt. Eddig elé őt külön bál terveztetett. Legkiválóbb lesz kétség kívül az, melyet a betegségl y ö egyeslet j a v á r a az összes ifjuság rendez s melynek elnökéül a lelkes dr. Ballagi Géza jogtanár nyeretett meg. Bálaányul egy kiváló vidéki urhölgyet emlegetnek, kit ha szintén sikerül megnyerni: oly diszes és minden tekintetben elegans táncmultságban lesz része a pataki közönségnek, milyent rég látott a pataki városház nagyterme. A tüzes fiatalság már most is nagy zsibongásban van; az elnökök, a rendezők mind készen megválasztva állanak. A vidék bizonyára hatalmas részét fogja adni annak a contingensnek, mely ezeket a bálokat népszerű, széppé teszi. (Lapunk lezártakor vesszük a hírt: hogy bálaányával Nagy Károlyné urhölgy nyeretett meg Tolcsvárol.)

Folyó hó 9-én S.-Patakon, hihetőleg rosz akaratú gyújtás folytán, leégett egy buza-és árpa-kévével megrakott csür, a Kálniczki-féle. Délután 3 órátyában gyúlt ki s roppant lángolással egész más nap reggeli 9-órát égett. Az oltásban tényleg nagyon kevesen vettek részt; a bámuló tömeg annál nagyobb volt. A csür körül roppant halmaz szalmák voltak, melyeket úgy mentettek meg, hogy a csepergő idő mellett, a tanuló gyermekek mind rámásztak és teleülték. A tüzes üszkők aztán hiában szállingóztak a meglehetősen szélben, a gyerekek mind elfogdosták és kiolták. Ez akadályozta meg a nagyobb és tetemesb károkat okozható tüzet.

Kassa zárt város! A belügyminisztérium megengedte Kassa városának, 6 évig minden a vasuton érkező szállitmányoktól, köveztvám helyett, a vasutnál következő díjakat szedni, vámmászánként: nyers építkezési anyagoktól $\frac{1}{10}$ krtól $\frac{9}{10}$ krig; kő- vagy barnaszén és gabnanemüektől — 1 krt; más termékek, átlatok, ital- és ételnemüektől 2 krt; finomabb tárgyak, iparkészitmények kereskedelmi cikkekétől 5 krt. — Ezen reánk nézve is fontos engedély új helyi adóval terheli az ipart és kereskedelmet, főleg a vasuton eszközlendő szállitásokat, amennyiben a lovak száma után fizetni szokott szekértelhetől, a mi csekélység volt, most 50 kilonként fog a fenti súlyos köveztvám szedetni. Állittatik, hogy ezen engedély kérelmezését a kassai törvényhatósági bizottság soha sem tárgyalta s általános a hiedelem, hogy az azon kívül terjesztetett volna fel: de bizonyos, hogy ezen sarcz nagy elégtelenséget okoz az iparosok és kereskedők körében, mi ellen a kamara erőlesen készül felszólalni, ugymint egy oly új adónem ellen, mely tetemesen megbénítja Kassa városa nagybani kereskedését és általában a vasuti forgalmat!

Borzasztó vasuti szerencsétlenség szinhelye volt az ungvári vasuti állomástól az ottani uradalmi faraktárhoz vezető szárnyvonalba eső s az Ung folyón átvezető hid. E hó 7 én pénteken d e. 11 óra után az indóháztól kiindult a gép egy kocsit vontatva maga után azon célból, hogy a faraktárból behozzon néhány vagonot fát. Midőn a gép a hidnak tulsó végére ért, egyszerre erős ropogás hallatszott, mire a hid 12 méternyi hosszúságban leszakadt s a gép összes szerelvényeivel együtt a mélységben zuhant alá. A vonaton összesen öt személy volt, kik közül Jászay István kalauz a géppel oly szerencsétlenül esett alá a mélységbe hogy oldalán egy vas rud keresztül hatolt, őt ott nagy mérvben össze zuzta s daczára a gondos orvosi segélynek, pár órai szenvedés után borzasztó kínok között meghalt; két egyén megsebesült, kettő pedig szerencsésen megmenekedett. A helyszínen borzasztó kép tártul a szemlélő elé, a hid összes alépítménye a hosszasságban lehelyezett gerendák kivételével a szó szoros értelmében szétrombolatott, a gép pedig nagyobb részt szétzuzva fektűt a mélységben egészen beburódván a talajba. A szemlélő látta, hogy a gerendák korhadtak voltak; a szerencsétlenséget közvetlen megelőzőleg ugyanazon helyen néhány mun-

kás javításokat akart a hidon eszközölni s beszélék, hogy több, a fákat összekapcsoló vas rud vétetett volna ki a munkások által a javításkor, mi a külön-is korhadt gerendák birképessegét nagy mértékben meggyengítette volna. A szerencsétlenség közvetlen okául bizonyost azonban még nem irhat az „Ung“ Az ez által bekövetkezett kár tetemes; a rendőrkapitány azonnal megkezdte a nyomozást, s a hidon dolgozó munkások közül négyen rendőri felügyelet alá helyeztettek.

Nyilvános köszönet.

Kedves kötelesseget teljesitek, midőn tek. dr. Chyzer Kornél urnak nyilvánosan megköszönöm azon kiváló szivességét, melylyel gymnáziumunk terményrajzi gyűjteményét 149 faj szárított növény-nyel gyarapítani sziveskedett.

Fogadja köszönetemet az intézet nevében!
S.-a.-Tjhely, 1887. decz 13-án.

KOVÁCS JÁNOS,
gymn. igazgató.

Bizonyítvány.

Alólirottak a sátoralja-ujhelyi szikvizgyárakat hivatosan megvizsgálván, azokat rendben találtuk, és közegészségügyi szempontból — a közönség érdekében tudatjuk, hogy különösen „az első sátoralja-ujhelyi szikvizgyárban“ (Kazinczy-utca,) mind a helyiség, mind a vizardtó, egy mosókészülék, továbbá a kénsav (üvegben) dolomit (hordóban) tisztaságra és jóságra nézve — a kellő igényeknek megfelelő, és meghagyásunk és utmutatásunk szerint, a vállalkozó már egy hónap óta, a szikvizgyártásához szükséges vizet — (vas, soda és sóval) előkészíti, és így az minden idegen káros alkotórésztől menten kerül a nyomó készülékbe mi által a szikviz most már egészen tökéletes, és az egészségre nézve nemcsak, hogy semmi ártalmas anyagot nem tartalmaz, hanem tiszta szénsavas tartalmánál fogva — még lázas betegeknek is használható.

Kelt S.-a.-Ujhelyben, 1877. deczemberhó 3.

Dr. SEBEÖK ANTAL, GALLIK GÉZA,
városi orvos.

Nyilt-tér.

— Irály és tartalomért a beküldő felelős. —

T. szerkesztő ur.

Becses lapjának 48-ik számában megjelent s Füzy István csendbiztos urnak nem annyira önigazololására mint inkább roszakatulag megrontásomra célzó közleményére önigazolásumul a következőkben válaszolok:

Füzy István csendbiztos urnak a kívánt elégtételt megadni késznek nyilatkoztam, de minthogy én alapos okoknál fogva egy havi határidőt követeltem s azt tolem jogtalanul megtagadta, — megbizottjaim az ügyet befejeztnek nyilvanították s engem a további kötelezettség alól felmentettek.

Tekintve azonban azt, hogy nevezett csendbiztos ur ezen ügyet több illetéktelen helyütt felhozta, s így a személyes kérdés nem volt többé titok — megbizottjaim által közvetlenül Füzy István urnak kijelentettem, hogy a kívánt elégtételt azonnal megadom — ezen ajánlatom azonban visszautasított.

S egyáltalában tehát nem igaz azon roszakaratu ráfogás, mintha én nem méltányoltam volna Füzy urnak tulbecsült érdemeit s az elégtételt adást megadni vonakodtam volna.

Minthogy a további polemia bocsátkozni sem ambitiom nincs sem pedig önérzetem nem engedi, bár kinek állításom beigazolására a kezeimnél levő okmányt készséggel felmutatom.

Kelt Varannón, 1877. évi deczemberhó 14-én

KOSSUTH ELEK.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:

BORÚTH ELEMEÉR.

A Felső-Bodrog folyamszabályozási társulat igazgatóságától.**M e g h i v á s.**

Kormánybiztos urnak Budapesten 1877. decemberhó 4-én 159. sz. a. rendelete folytán van szerencsém a társulati érdekeltséget 1878. évi januárhó 10-ik napján délelőtti 10 órakor Terebesen a nagyvendéglő termében megtartandó társulati közgyűlésre meghívni.

A közgyűlés tárgyai lesznek:

1. Az alakuló tiszavölgyi tarsulat kebelébe való belépés.
2. Az árterület adómentesítése esetleg az adó-cataster kiigazítása tárgyában tanácskozás és határozathozatal.

Kácsánd, 1877. december 10.

1—1

Nyomárkay Hugó,
társ. igazgató.

A gróf Wolkenstein uradalom
bodr.-kereszturi pinczejében

85 hordó

 ez évi saját termésü

bor van eladó.

3—3

DEUTSCH JÓZSEF utóda

kereskedésében

mindenféle fűszer- és gyarmatzikkek

a következő jutányos áron kaphatók:

Arak 1/2 kilo.

Czukor finom edelényi	—	frt 26 kr.
„ legfinomabb, ami itt nem kapható	—	„ 27 „
Kávé Domingo	—	„ 80 „
„ Potorico	—	„ 85 „
„ Lagnayra	—	„ 88 „
„ Ceylon	—	„ 92 „
„ Nilghery	—	„ 96 „
„ legfinomabb Jamaika ami itt nem kapható	I	— „
„ arany Jáva	I	5 „
„ Mocca	I	— „
„ gyöngy III.	—	„ 90 „
„ „ II.	—	„ 96 „
„ „ I.	I	— „
Rizs Avaeau	—	„ 11 „
„ Rangen	—	„ 12 „
„ „ finom	—	„ 14 „
„ Glacé	—	„ 16 „
„ „ legfinomabb	—	„ 18 „
Gyertya Milly 6-os és 8-as	—	„ 44 „
„ „ 4-es és 5-ös	—	„ 56 „
„ Apolló 6-os és 8-as	—	„ 56 „
Keményítő	—	„ 14 „
„ túlanglais	—	„ 16 „
„ kristály	—	„ 20 „
„ rizs	—	„ 30 „

azonkívül a közeledő ünnepekre szükségeltető fűszerárak: u. m. mák, méz, dió és olasz-mogyoró, lekvár, aszalt szilva, mandola és malozsa, lisztek stb., — továbbá legfinomabb liquer, rum és theák különféle minőségben, theasütemények, ementhali sajt, szardinia olajban, francia mustár, malaga szőlő, datolya, koszoru-, hordó- és szultán füge, legnomabb francia csokoládé, a karácsonyfa felszerelésére különféle czukorneműk és gyertyácskák stb. a legjobb minőségben és legjutányosabb áron kaphatók. 2—3

MEGHIVÁS.

A sátoralja-ujhelyi polgári takarékpénztár és hitelegylet

t. cz. részvényesei tisztelettel meghívatnak

1878-ik évi januárhó 13-án délután 2 órakor

az intézet helyiségében tartandó

V-ik rendes évi közgyűlésre.

A tárgyalási sorrend következő:

1. **Az igazgatóság évi jelentése**, mely 8 nappal a közgyűlés megtartása előtt az intézet helyiségében ki lesz függesztve.
2. **A felügyelő-bizottság jelentése.**
3. A lefolyt 77-iki üzletév mérlege; a leírások és tiszta jövedelem megállapítása.
4. **Egy igazgatósági tag választása** és esetleg:
5. A felügyelő-bizottság kiegészítése.
6. A pénztárnok évi fizetésének megállapítása.

Kelt Sátoralja-Ujhely, 1877. december 13.

Az igazgatóság.

1—3